

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 40. An Præbendæ Canonessarum sint Beneficia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

Primatus, Patriarchatus, Archi-Episcopatus, Episcopatus; hæc tamen in Canonibus pœnalibus & aliis, quæ strictæ sunt interpretationis, non veniunt nomine beneficii, unde cum exemptio à lege sit strictè interpretanda, si detur dispensatio ad omnia beneficia, non debet extendi, nequidem ad Episcopatum, *Garc. p. 1. c. 6. n. 66.* alique cum *Leur. q. 34.*, ubi pluribus exponit, quanam etiam præbendæ quandoque non veniant nomine beneficii. Beneficium duplex medium, est v. g. Decanatus, Abbatia, uti tenent aliqui apud *Lott. l. 1. q. 26. à n. 17.*, Item Prioratus Claustralis, si quis sub Abbate curam disciplinæ habeat; & Prioratus Conventualis, si quis non habeat Superiorem in eo Conventu; item Patronatus. Duplex minus dicitur, in quo exercetur jurisdictio tantum in foro interno, uti faciunt Parochi & Sacellani.

228 Q. 39. *Quid censendum sit, in dubio, an beneficium sit simplex an curatum.* R. Censeri debet simplex, quia tot sunt qualitates ad beneficium curatum requisitæ, ut meritò præsumi non debeant, nisi probentur, *Gutt. Hoi. Gonz. Diana p. 4. t. 3. R. 74. Nicol. t. 1. d. 6 §. 2.* Quomodo autem immutetur quandoque, vel unde deprehendi possit mutatio status beneficii, explicat *Leur. p. 1. q. 33. & 38.*, possuntque videri dicenda à n. 296.

229 Q. 40 *An præbendæ Canonessarum sint beneficia.* R. Colligetur ex dicendis, inter quæ plura addemus ad hunc statum pertinentia.

§. I. Status hic est antiquus, scilicet ab anno 817. uti referunt *Zyp. in Conf. Canon. l. 3. de Regul. consult. 17. & Neuss. Poly. d. 145. n. 4.*, ejusque mentionem faciunt *Bonif. VIII. Cap. Indemnitatibus*, de Elect. in 6., ubi statuit, ut earum Abbatissa sit annorum saltem 30. Item *Clemens V. in Clem. l. 3. t. 10. c. 2.*,
Atten

Attendentes, ubi dicit eas visitari posse ab Episcopo, si exemptæ non sint, si autem exemptæ sint, à Nuntio Apostolico: & licet aliqui apud *Corr. de benef. I. c. 5. n. 142.* dixerint statum illum ab Ecclesia esse reprobatum, tamen *Zyp.* aliique cum *Neuss. n. 7.* rectè docent non reprobari, quamvis etiam positivè non approbetur, nisi velut laudabilis Congregatio, *Neuss. n. 8.* Imò *Thomas. p. I. l. 3. c. 63. n. 3.* dicit videri tacitè approbatas. Quamvis autem Clericæ non sint, sunt tamen personæ Ecclesiasticæ, ur̄i & Moniales aliique Canonici sæculares, *Zyp. Neuss. n. 8. & 9.*

§. II. Docet *Corr. n. 144.* præbendas earum esse 230
sæculares, quarum plures possint sine dispensatione possideri; *Conc. tamen Coloniense* apud *Thomas.* dicit non posse uni Abbatissæ duo ejusmodi Collegia subesse. Addunt *Lott. Buratt. Corr. Tond. &* alii tales præbendas non esse materiam simoniæ, *Neuss.* tamen n. II. dicit esse quodammodo Ecclesiasticas nec inexpertes simoniæ; & hoc est, quod diximus l. 3. p. I. n. 105. Notant etiam *Zyp. à n. 27. & Neuss. n. 9.*, si tenues sint, posse uniri auctoritate Episcopi: & absolutè docent *Less. in auct. v. Hæc Canonica* cas. 16. & *Neuss. n. II.* illas præbendas non esse veros Canonicatus aut beneficia, cum hæc prærequirant saltem primam consuram.

§. III. *Less.* suprà dicit esse obligationem apud 231
ipsas, ut gestetur in choro certus habitus; item ut Capitulum & singulæ de Capitulo procurent officium Divinum quotidie fieri, ita ut si quæ suâ absentia vel aliter causaret omissionem officii, esset peccatura mortaliter; ubi tamen plures sunt & sine eis haberi poterit officium, dicit absentiam trium dierum non fore mortalem sed venialem, si causa legitima desit. E. contra eas non obligari ad quotidianam

dianam persolutionem officii Divini in choro, dicit certum esse *Neuß.* n. 13., adductâ praxi trium Collegiorum prope Bonnam, quæ in Dominicis tantum Missam, aliquas parvas horas & vespers decantent, sed cum praxis illa non sit universalis nec sciatur esse approbata, nihil probat universaliter aut pro aliis locis, in quibus potest esse obligatio saltem ex consuetudine.

232 §. IV. Idem *Leß.* putat Canonessam omittentem officium uno vel altero die, dum chorum non frequentat, non videri peccare mortaliter, tum quia non tenetur ratione Ordinis vel beneficii, cum Ordinem & beneficium non habeat; nec ratione Præbendæ videatur tam strictè obliganda, non enim est idem finis, qui Canonorum, sed hic est, ut discant inter se honestè vivere ac bene educantur; videturque annexa officii recitatio tanquam pium exercitium eò juvans: nec sunt Ministræ Ecclesiæ, uti Canonici; nec potest supponi, inquit, quòd fundatores puellas nobiles tam strictè obligare voluerint: si tamen ad mensem vel fortè etiam ad hebdomadam omitterent, putat fore mortale, quia videtur esse contra finem institutionis & mentem fundatoris, qui minùs non requisierit. *Neuß.* n. 14. etiam absolute docet velut probabile, quòd non obligentur ad privatam lectionem Horarum; & audivi idem in publica disputatione propugnari: sed contradicit *Thomas.* n. 10., nam ad hoc potest esse obligatio saltem ex consuetudine legitime introducta, quæ colligi potest ex usu timoratarum, nam præteritis temporibus, etiam cum degerent extra Collegia, sollicitè pensum illud Horarum exsolvebant, & de hoc admonebantur sedulo à Parentibus, faciebantque sibi conscientiam peccati, si non persolverent, uti testantur etiam nun viventes, antiquæ simplicitatis ac pietatis studiosæ:

odiosæ: notat tamen *Leß.* ipsas, si omittant, non amittere ipso facto fructus Præbendæ nec teneri ad restitutionem, quia leges pœnales loquentes de solis Canonicis & beneficiariis non sunt extendendæ, utpote odiosæ. Cum *Leßio* quoad omnia tenet etiam *Gob. in Exp. t. 5. n. 633.*

§. V. Quæsitum est nuper, an si in ejusmodi Collegio sit statutum, ut Canonessæ castitatem servant, possit aliqua clam maritata pergere frui Præbendâ, v. g. ad annum, & interea domum vendere, ac, prout mos est, resignare præbendam. Affirmabant aliqui viri docti, 1. Quia statutum, vi cuius maritata privatur Præbendâ, non videtur obligare in conscientia. 2. Simile statutum contra fornicariam occultam, quæ peperit, non privat illam ipso facto Præbendâ, ergo neque maritatum. 3. Statutum illud circa fornicariam est pœnale non obligans ante sententiam vel declarationem, ergo similiter illud circa maritatum. 4. Bona illa non sunt Ecclesiastica, nec Præbendæ illæ sunt spirituales, ergo non obstat status matrimonii, saltem si sit occultus. Ego oppositum tenui cum aliis, quia Matrimonium reddit personam inhabilem ad talem Præbendam, adeoque etiam ad fructus ex illa, nam 1. Maritata, etiam occulta, non posset validè primò admitti ad talem Præbendam, uti prudentes omnes judicabunt, ergo signum est matrimonio induci inhabilitatem, sicut matrimonio Clerici, etiam occulto, inducitur inhabilitas ad beneficium Ecclesiasticum, etiam retinendum. 2. Finis intrinsecus talium Præbendarum & foundationum est, (sicuti dicent omnes, qui de ejusmodi Præbendis aliquam notitiam habent) ut nobiles puellæ cœlibes vel volentes nubere, vel nubendi occasionem expectantes honestè educantur & saluti serviant extra graviora pericula sæculi, ergo po-
sio

fito iam matrimonio cessat finis intrinsecus talium Præbendarum, cum etiam cesset cœlibatus, cessante autem sine intrinseco Præbendæ in aliquo subiecto, hocipso sine ulla sententia vel declaratione est talis persona inhabilis & privata, uti dictum est de Clerico uxorato, ergo. 3. Si talis fœmina non est per matrimonium facta inhabilis, poterit non tantum uno anno sed totâ vitâ retinere occultato matrimonio, poterunt & reliquæ ex simili causa, hoc autem nemo concedet, ergo. Unde,

Respondeo ad 1. Dato, quod obligatio cœlibatûs non sit ex statuto in conscientia obligante, attamen est ex fine intrinseco talium præbendarum, quo deficiente persona non manet habilis ad possidendum, adeoque de jure naturæ resultat in conscientia obligatio se habendi velut privatam. *Ad 2.* N. conf., quia fornicaria occulta non fit inhabilis, nam posset primò admitti ad talem Præbendam; & in ea non cessat finis Præbendæ, cum maneat cœlebs, apta honestè educari usquedum nubat, si velit. *Ad 3.* N. confeq., quia fornicatio est crimen, cui respondet pœna, quam non tenetur quis in seipso exequi, ordinariè saltem: matrimonium non est crimen, sed tantum inducit inhabilitatem, ad quam non prærequiritur sententia vel declaratio. *Ad 4.* Do antec. & n. confeq., quia cum matrimonio non stat finis intrinsecus talium Præbendarum, etiam dato, quod pro sæcularibus fundatæ sint, quod tamen non est semper, sed sæpe primitus fuerunt foundationes Religiosarum.

234 Q. 41. *Quid de Capellaniis sit notandum.* R. seqq.

§. I. Capella dicitur à cappa, quia erat certum genus tegumenti seu tentorii, sub quo Francorum Reges olim in campo habebant sua divina; nunc sumi-